

Donderdag, 31 mei 2001

10. Onderlinge afstemming van behoeften en verantwoordelijkheden bij het integreren van milieuaangelegenheden in de economische politiek

A5-0172/2001

Resolutie van het Europees Parlement over de mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement – Onze behoeften en verantwoordelijkheden op elkaar afstemmen – milieuaangelegenheden integreren in de economische politiek (COM(2000) 576 – C5-0012/2001 – 2001/2004(COS))

Het Europees Parlement,

- gezien de mededeling van de Commissie (COM(2000) 576 – C5-0012/2001),
 - gelet op de artikelen 6, 174, 175 en 176 van het EG-Verdrag,
 - gezien besluit nr. 2179/98/EG van het Europees Parlement en de Raad van 24 september 1998 inzake de herziening van het beleids- en actieprogramma van de Europese Gemeenschap met betrekking tot het milieu en duurzame ontwikkeling op weg naar duurzaamheid ⁽¹⁾,
 - gezien het voorstel voor een besluit van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van het milieu-actieprogramma van de Europese Gemeenschap voor 2001-2010 (COM(2001) 31 – C5-0032/2001),
 - gezien de rapportages van het Europees Milieu-Agentschap „Europe's Environment: The Second Assessment” (1998) en „Environment in the European Union at the turn of the century” (1999),
 - onder verwijzing naar zijn resolutie van 11 oktober 1995 over de mededeling van de Commissie aan het Europees parlement en de Raad inzake „Economische groei en milieu: Enkele implicaties voor het economisch beleid” (COM(1994) 465 – C4-0217/1994) ⁽²⁾,
 - onder verwijzing naar zijn resolutie van 11 oktober 1995 de mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement over richtsnoeren voor de Europese Unie inzake milieu-indicatoren en een groene nationale boekhouding (COM(1994) 670 – C4-0009/1995) ⁽¹⁾,
 - onder verwijzing naar zijn advies van 9 oktober 1998 over het voorstel voor een Besluit van de Raad inzake het Communautair Statistisch Programma 1998-2002 (COM(1997) 735 – C4-0197/1998 – 1998/0012(CNS)) ⁽²⁾,
 - gelet op artikel 47, lid 1, van zijn Reglement,
 - gezien het verslag van de Commissie milieubeheer, volksgezondheid en consumentenbeleid en de adviezen van de Economische en Monetaire Commissie en de Commissie industrie, externe handel, onderzoek en energie (A5-0172/2001),
- A. overwegende dat artikel 174, lid 2, van het EG-Verdrag bepaalt dat het milieubeleid van de Gemeenschap berust op het voorzorgsbeginsel en het beginsel van preventief handelen, het beginsel dat milieu-aantastingen bij voorrang aan de bron dienen te worden bestreden, en het beginsel dat de vervuiler betaalt,
- B. overwegende dat de Europese Unie door de ondertekening van een groot aantal internationale verdragen (zoals het Klimaatverdrag, het Biodiversiteitsverdrag, het Protocol van Montreal, het Protocol van Kyoto, Agenda 21, en andere) zich verregaande verplichtingen heeft opgelegd inzake de bescherming en verbetering van het leefmilieu,

⁽¹⁾ PB L 275 van 10.10.1998, blz. 1.

⁽²⁾ PB C 287 van 30.10.1995, blz. 118.

Donderdag, 31 mei 2001

- C. overwegende dat vanwege de rechtmatige verlangens van armere landen om tot meer economische groei te komen en de verdere toename van de milieubelasting door de industrielanden — ondanks de toepassing van de meest geavanceerde milieusparende technieken — de mogelijkheid bestaat dat rekening moet worden gehouden met een nog grotere mondiale milieubelasting dan op dit moment,
- D. overwegende dat toereikende zorg voor het milieu meestal gunstig is voor de economische ontwikkeling op lange termijn, maar dat veel beleidsmakers zich oriënteren op de effecten op korte termijn, waardoor zij noodzakelijke kostenposten ten onrechte als verliesposten beschouwen terwijl zij nauwelijks rekenen met de vaak onomkeerbare intering op het „natuurlijke kapitaal” van onze samenlevingen,
- E. overwegende dat men met het milieubeleid in de Europese Unie op sommige gebieden, zoals de lucht- en waterverontreiniging, erin geslaagd is een aanzienlijke vermindering van de druk op het milieu te bereiken zonder de economische ontwikkeling in gevaar te brengen,
- F. overwegende dat in het beleid van de Europese Unie, met name dat op economisch terrein, in onvoldoende mate rekening werd en wordt gehouden met het belang van een duurzame milieustrategie, en dat milieudoelstellingen nog steeds onvoldoende in overweging worden genomen en nagestreefd als horizontaal doel in alle beleidssectoren,
- G. overwegende dat het milieubeleid in veel lidstaten en kandidaat-lidstaten van de Europese Unie verdere uitwerking behoeft; dat dit in de kandidaat-lidstaten eveneens moet worden gedaan om lange overgangstermijnen bij het overnemen van de communautaire milieuwetgeving te vermijden
- H. overwegende dat mede met het oog op duurzaamheid de controle op de implementatie en handhaving van milieuwetgeving zowel in de lidstaten als in de kandidaat-lidstaten een systematische verbetering behoeft,
- I. overwegende dat de doeltreffendheid van het Europese milieubeleid aan kracht kan winnen wanneer rekening wordt gehouden met de belangen en de positie van ontwikkelingslanden en de toestand van het milieu in deze landen,
- J. overwegende dat een waaier van maatregelen nodig zal zijn om tot een duurzame economie te komen en dat die maatregelen op hun meest efficiënte bestuursniveau (regionaal, nationaal, Europees, mondiaal) genomen en ten uitvoer gelegd moeten worden, conform het subsidiariteitsbeginsel,
- K. overwegende dat, uit het oogpunt van rechtvaardigheid, bij de toepassing van marktconforme instrumenten negatieve effecten op de sociale en interregionale welvaartsverdeling vermeden dienen te worden,
- L. overwegende dat er een positief verband bestaat tussen investeringen in maatregelen ter verbetering van het milieu en de ontwikkeling van het werkgelegenheidspeil,
- M. overwegende dat een schatting van het Wereld Natuur Fonds luidt dat tussen 1970 en 1995 ongeveer een derde van de natuurlijke rijkdommen van de aarde is verloren gegaan, terwijl het aantal vissen in de zee ook met een derde is gedaald,
- N. overwegende dat een van de grootste uitdagingen van de huidige generatie is om het gebruik van niet-vernieuwbare grond- en delfstoffen, alsmede de emissies van broeikasgassen, drastisch omlaag te brengen, teneinde ecologische duurzaamheid van de economische ontwikkeling dichterbij te brengen en te vermijden dat lasten nog langer worden doorgeschoven naar toekomstige generaties,
- O. overwegende dat de lidstaten van de Europese Unie — en andere eveneens zeer welvarende, geïndustrialiseerde landen — een ongekend beslag leggen op de natuurlijke rijkdommen van de schepping en mitsdien, overeenkomstig het concept van rentmeesterschap, een onmiskenbare gezamenlijke en afzonderlijke verantwoordelijkheid dragen voor het behoud en herstel van de natuur en het leefmilieu,

(¹) PB C 287 van 30.10.1995, blz. 115.

(²) PB C 328 van 26.10.1998, blz. 224.

Donderdag, 31 mei 2001

1. verwelkomt de mededeling van de Commissie die een stimulans vormt voor bezinning en aanzetten geeft voor de introductie van (marktconforme) instrumenten die producenten en consumenten dringen tot grondige heroriëntatie van hun gebruik van schaarse delf- en grondstoffen en andere milieugoederen;
2. merkt op dat de Commissie in haar mededeling onvoldoende oog heeft voor
 - a) de eenzijdigheid van het gangbare groei- en ontwikkelingsconcept dat ten grondslag ligt aan de hedendaagse economische politiek,
 - b) de nadelen die kleven aan marktwerking, waardoor dit instrument niet geschikt is voor toepassing in elke situatie en
 - c) de sterk toenemende interdependentie van beleidsproblemen, zoals werkloosheid, armoede, energie- en milieuproblemen;
3. meent dat de stellingname van de Commissie dat er geen inherente contradictie bestaat tussen economische groei en de handhaving van een aanvaardbaar peil van milieukwaliteit, gemakkelijk aanleiding kan geven tot onderschatting van de urgentie van de problematiek inzake de integratie van milieu en economie, temeer daar conclusies van wetenschappelijk onderzoek uitwijzen dat een hogere economische groei weliswaar meer financiële middelen verschaft ten behoeve van milieubehoud of -verbetering, maar dat deze extra middelen – zo ze al volledig voor dit doel worden aangewend – niet toereikend zijn om de totale negatieve gevolgen van de economische groei voor mens en milieu te compenseren;
4. pleit in dit verband voor een genuanceerder visie: op lange termijn gezien bestaat er mogelijk geen tegenstelling tussen welvaartontwikkeling en de ontwikkeling van het milieu, hetgeen echter impliceert dat er op korte termijn dringend maatregelen noodzakelijk zijn om de economische ontwikkeling ecologisch inpasbaar te maken en te vermijden dat hiervoor in de toekomst veel ingrijpendere maatregelen nodig zullen zijn;
5. acht het in dit verband noodzakelijk het economische beleid van de Europese Unie in alle sectoren genuanceerd te beoordelen opdat ook vanuit ecologisch oogpunt van een duurzame economie zal mogen worden gesproken; acht het noodzakelijk dat de eigen subsidiëringssystemen van de Europese Unie in hun huidige vorm vanuit een duurzaamheidsperspectief nauwkeurig worden gezien, zodat geen enkele subsidie wordt verleend aan activiteiten die een negatieve invloed op het milieu hebben;
6. acht het noodzakelijk het economisch beleid mede in een wereldwijd perspectief te zien en is van oordeel dat de Europese Unie via haar handelsbeleid de mogelijkheden van de derde wereld niet mag beknotten om haar markten meer concurrerend of ecologisch duurzamer te maken;
7. signaleert dat een van de hoofdoorzaken van onvoldoende integratie van milieu en economie is dat aan veel schaarse milieugoederen dan wel aan de externe (milieu) effecten van het gebruik van goederen en diensten geen integraal „prijskaartje” hangt, met als gevolg dat beleidsvormers, producenten en consumenten geen of onvoldoende rekening houden met belangrijke consequenties van hun handelen;
8. meent echter dat de mededeling op een aantal punten moet worden verbeterd, vooral als deze moet dienen als leidraad voor landen die gaan toetreden. In het algemeen wordt in de mededeling gesuggereerd dat de gevallen waarin de markt tekort heeft geschoten doordat particuliere kosten en maatschappelijke kosten niet op elkaar zijn afgestemd gecorrigeerd moeten worden door marktmechanismen, waaronder merkwaardig genoeg ook heffingen en betalingen worden gerangschikt, terwijl vergunningen worden beschouwd als „regulerende” mechanismen;
9. is van mening dat er veeleer gewezen dient te worden op de oorzaken van de tekortschietende markt:
 - de effecten op derden en op het milieu van transacties tussen particulieren,
 - het feit dat de milieu-effecten van economische activiteiten zich over meerdere generaties uitspreiden waardoor het onmogelijk is echte contracten te sluiten,
 - de internationale effecten van sommige activiteiten, waardoor een civiele of fiscale compensatie onmogelijk is;
 - het rigide en ongedifferentieerde karakter van bepaalde technische keuzen, waardoor actoren op de korte termijn niet kunnen reageren op prijssignalen,
 - het subjectieve karakter van door derden geleden schade etc.;

Donderdag, 31 mei 2001

10. stemt in grote lijnen in met de beschrijving van voorgenomen maatregelen en de introductie van meer marktconforme instrumenten voor integratie van milieu-aangelegenheden in economisch beleid en ziet uit naar concrete voorstellen, met name van de Europese Commissie, tot implementatie van deze voorgenomen maatregelen;
11. benadrukt echter dat uit het oogpunt van een rechtvaardige welvaartsverdeling de omzetting van publiek toegankelijke bronnen van bestaan in verhandelbare goederen zo behoort te geschieden dat voor eenieder de noodzakelijke bronnen voor het (voort) bestaan worden gegarandeerd;
12. onderstreept dat tenuitvoerlegging van een zinvol en ambitieuzer milieubeleid de economische ontwikkeling niet in de wielen zal rijden, geen extra kosten voor de samenleving zal veroorzaken, maar de belangrijkste kosten zodanig zal herverdelen dat de vervuiler ze voor zijn rekening zal moeten nemen;
13. wijst erop dat een voor de gehele Europese Unie geldend systeem van verhandelbare emissierechten geschikt lijkt om emissies die schadelijk zijn voor het milieu betrekkelijk snel te beperken;
14. is van mening dat de Commissie een veel kritischer houding moet innemen ten opzichte van de negatieve gevolgen voor het milieu van subsidies – met name op het terrein van het energie- en landbouwbeleid en ten opzichte van milieusubsidies die voortdurend gecontroleerd moeten worden op hun doeltreffendheid en die eventueel moeten worden gewijzigd of door andere instrumenten vervangen;
15. betreurt het ontbreken van concrete EU-maatregelen om milieuvraagstukken in het economisch beleid op te nemen sinds zijn bovengenoemde twee resoluties van 11 oktober 1995; betreurt in het bijzonder dat elk Commissievoorstel inzake energie⁽¹⁾ en CO₂-belasting⁽²⁾ in de afgelopen tien jaar op de tegenstand van een klein aantal lidstaten is stukgelopen en dat de staatshoofden en regeringsleiders het er in Nice in december 2000 niet over eens werden milieubelastingen onder stemming met gekwalificeerde meerderheid te laten vallen; dringt er bij de Commissie op aan met nieuwe voorstellen te komen ter doorbreking van de impasse en daarbij de toepassing van een versterkte samenwerking in overweging te nemen;
16. is van oordeel dat de Commissie de verstrekking van subsidies moet overwegen aan milieuvriendelijke techniek en productie als inleidende fase voor het stimuleren van de mogelijkheden daarvan op de markt; is bovendien van mening dat de Commissie moet nagaan welke belemmeringen er thans in haar eigen economische beleid zijn die verhinderen dat nieuwe technieken en nieuwe producten een plaats op de markt verwerven;
17. is van oordeel dat de integratie van het milieubeleid in het economisch beleid duidelijk moet worden ondersteund door inspanningen in het kader van het zesde onderzoekskaderprogramma teneinde bijvoorbeeld milieunormen, nieuwe productietechnieken, maatregelen ter verhoging van de energie-efficiëntie en beoordelingsmaatstaven en indicatoren ter omzetting van deze strategieën te ontwikkelen;
18. is van mening dat investeringen in onderzoek naar technieken en producten die beter aan het milieu zijn aangepast een belangrijke stap vormen ter stimulering van de ontwikkeling in de richting van duurzaamheid;
19. wijst er in dit verband echter op dat de doeltreffendheid van investeringen in de ontwikkeling van milieuvriendelijke technologie slechts op de lange termijn kan worden bepaald, maar dat dergelijke investeringen een hoge prioriteit dienen te krijgen;
20. verlangt van ondernemingen dat zij zich ten volle rekenschap geven van hun maatschappelijke verantwoordelijkheid ten aanzien van de toestand van het milieu, daaraan op serieuze wijze invulling geven en via onder meer hun jaarverslagen op transparante wijze inzicht daarin verschaffen;
21. hoopt dat deze mededeling de prioriteitsstelling van de kandidaat-lidstaten en de bewustwording van beleidsvormers, producenten en consumenten aldaar positief beïnvloedt, zodat zij van meet af aan het belang van duurzame bescherming en verbetering van het leefmilieu via de geëigende en voor hen geschikte instituties in het economisch beleid integreren;

(¹) Voorstel voor een richtlijn van de Raad tot invoering van een heffing op de uitstoot van kooldioxide en op het gebruik van energie (COM(1992) 226); PB C 196 van 3.8.1992, blz. 1.

(²) Voorstel voor een richtlijn van de Raad tot herstructurering van de communautaire regeling voor de belasting van energieproducten (COM(1997) 30); PB C 139 van 6.5.1997, blz. 14.

Donderdag, 31 mei 2001

22. meent dat de kandidaat-lidstaten vanwege het grote aantal startende ondernemingen en nieuwe vestigingen van bestaande ondernemingen de mogelijkheid hebben om milieuzorg in een vrij vroeg stadium in hun economie te integreren waardoor tevens het relatief hogere economische en maatschappelijke rendement van milieu-investeringen in die landen beter benut kan worden;

23. vraagt de Commissie om, met het oog op de gewenste mondiale samenwerking op milieugebied, de mogelijke gevolgen van de implementatie van deze mededeling voor de ontwikkelingslanden in kaart te brengen, teneinde gerechtvaardigde gronden voor het verwijt van „groene protectie” en eventueel scherpe negatieve gevolgen van concurrentievervalsing weg te nemen;

24. is van oordeel dat bij alle vormen van EU-beleid rekening moet worden gehouden met het denkbeeld van een duurzame ontwikkeling, hetgeen een sterke omschakeling van een groot aantal van de huidige beleidssectoren zal vergen;

25. verzoekt het Voorzitterschap van de Raad en de Commissie voorafgaand aan internationale conferenties en bijeenkomsten van internationale organisaties waar milieu-aspecten aan de orde komen te overleggen met het Parlement over wat de inbreng van de EU zal zijn en na afloop verantwoording af te leggen aan het Parlement van de resultaten ervan;

26. juicht het toe dat de Commissie ten aanzien van de indicatoren voor de integratie van economisch en ecologisch beleid aansluiting wil bewerkstelligen bij de structurele indicatoren zoals gevraagd door de Europese Raad van Lissabon, maar meent echter wel dat een veel meer systeemgerichte benadering en aanpak (met behulp van milieurekeningen gekoppeld aan de Nationale Rekeningen) nodig is;

27. is van oordeel dat niet elk facet van economisch en milieubeleid zich leent voor uitdrukking in indicatoren (door verzameling van kwantitatieve gegevens) en dat in dergelijke gevallen de voorkeur moet worden gegeven aan kwalitatieve studies, bijvoorbeeld bij milieuschadelijke beleids-, belasting- en subsidie-maatregelen; meent tevens dat het aanbeveling verdient de milieuschade van dergelijke maatregelen te ramen met behulp van een model gebaseerd op de bovengenoemde milieurekeningen;

28. vindt het noodzakelijk om op EU-niveau een gewenst minimumniveau te definiëren voor de milieu-indicatoren en minimumvereisten voor een systematische inpassing, met behulp van de milieurekeningen, in de nationale statistische systemen, aangezien van lidstaat tot lidstaat een verschillende benadering wordt gehanteerd en een verschillend niveau van milieu-indicatoren en -rekeningen is bereikt;

29. onderstreept dat milieugerelateerde belastingen en heffingen alleen zinvol en doeltreffend kunnen zijn, als ze verband houden met de emissies, voor de burger geen fiscale consequenties hebben en in de gehele EU uniform worden geheven;

30. is van mening dat bij de economische activiteit rekening dient te worden gehouden met milieu-criteria, onder meer in het kader van ecologische balansen en kostenefficiëntie-analyses;

31. is van mening dat bij het vastleggen van de algemene richtsnoeren voor het economisch beleid de efficiëntie van milieumaatregelen objectief moet worden beoordeeld, ook in het licht van de communautaire strategie inzake duurzame ontwikkeling evenals de efficiëntie van de gevolgen voor het werkgelegenheidsbeleid, en dringt aan op het vaststellen van bindende indicatoren;

32. wijst op het grote belang van versterking van de publieke bewustwording, die bereikt kan worden door scholings-, opleidings- en voorlichtingsinitiatieven, door transparantie van het openbare besluitvormingsproces, door voorlichting en door goede inspraakmogelijkheden voor het publiek bij beslissingen over specifieke economische activiteiten die aanzienlijke gevolgen hebben voor het milieu;

33. is van mening dat in de mededeling een belangrijke zaak over het hoofd worden gezien: Sinds het Brundtland-rapport van 1987 over milieu en ontwikkeling geldt als VN-definitie van duurzame ontwikkeling een ontwikkeling die tegemoet komt aan de behoeften van de huidige generatie, in de eerste plaats van de armste bevolkingsgroepen, zonder de mogelijkheden van toekomstige generaties om aan hun behoeften te voldoen te schaden. In de mededeling wordt deze voorwaarde met betrekking tot de sociale ecologische rechtvaardigheid niet genoemd;

Donderdag, 31 mei 2001

34. doet een dringende oproep aan parlementen en regeringen van de lidstaten om hun verantwoordelijkheid te nemen en bestaande Europese milieurichtlijnen zo doeltreffend mogelijk ten uitvoer te leggen en binnen afzienbare termijn de meest noodzakelijke maatregelen te nemen die de ecologische inpasbaarheid van de economische ontwikkeling op geleidelijke, maar wel significant waarneembare wijze bevorderen;

35. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad, de Commissie, het Europees Milieu-Agentschap, en de regeringen en parlementen van de lidstaten.
